

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társzerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Takács Menyhért indítványa.

A kassai kath. autonómiai kör már többször foglalkozott a *katholikus autonómia* nagyfontosságú kérdésével.

Legutóbb Takács Menyhért jászói prépost, főrendiházi tag irányította rá a kör tagjainak figyelmét azzal az indítvánnyal, hogy az ország katolikus egyesületeiből alakítandó ezer tagú küldöttség kérelmezze a kormánynál ennek az életbevágó ügynek az előmozdítását. Takács Menyhért azzal okolta meg indítványát, hogy az autonómia lenne a legerősebb védőbástya a katolikus egyházi vagyonnak. És ha a korviszonyok e vagyton kezelését, felosztását és hova fordítását illetőleg *változásokat* tesznek szükségessé, arra ismét csak az autonómia lenne hivatva és nem az állam.

Maga az indítvány, *ebben az alakban*, vajjon gyakorlati célt szolgál-e, ahhoz minden esetre szó férhet. A küldöttségek dolgának rendes sorsát ismerjük a tapasztalásból. A kormányok az olyan deputációt, mely a kormánynak nem kellemes dolog előmozdításában utazik, mézes-mázos szóval tartják, ígéretekkel hitegetik, de a kérelem teljesítését halogatják s végre az ügyet eltemetik a közviszonyok halmaza alá. A félrevezetett emberek pedig vára-

koznak s az ígéretekben bizakodva — nem dolgoznak. Magyarországon a küldöttségben való járás, csak az energiának a meg-sorvasztására szolgál.

De nem is ezt a deputációzást tartjuk mi a Takács-féle indítvány lényegének, hanem azt, hogy a kath. autonómia ügye újra a *napirenden* levő kérdések sorozatába került s a kezdeményezés ezen a téren olyan helyről történt, melyet irányadónak ismerünk el.

Napirenden kell tartanunk az autonómia kérdését, hogy érette az ország katolikusai harcba szállhassanak. Mert egy percig sem szabad ingadoznunk abban a véleményünkben, hogy kéréssel, utánjárással az autonómiát soha sem fogjuk megszerezni, azt ki kell *vívni*.

Mikor kapott a kath. egyház Magyarországon valamit a kormány jóvoltából? Még a koalíciós korszak alatt is a kormány vagy politikai kénytelenségből, vagy pedig az állami észszerűség szempontjaitól vezéreltetve teljesítette egyik-másik jogos kérésünket, előmozdította némely ügyünket. Az az idő, a mikor a kormányokat az egyház jogainak tisztelete, az igazságosság elvének egyenlő mértékkel való alkalmazása indította a kath. egyháznak kedvező kulturpolitikára, régen elmult. Ma már a mi ügyeink körül minden

aszerint alakul, a mint saját erőnkkel a hatalom terveibe, szándékai és számításai befolyolni képesek vagyunk.

Legyen tehát küzdelmeink *napirendjén* az autonómia. Az a program pedig, melylyel ezt a kérdést kezelhetjük, nem lehet vitás. Nem arról van most szó, hogy miképen dolgozzuk ki az autonómia jogszabályait, miképp alkossuk meg szervezetét, nem a részletekbe beható, aprólékos kérdések megoldása képezi most az ügy tárgyát, hanem egyedül csak az a nagy elv, hogy a katolikus egyház az ő életbevágó ügyeit *maga* intézhesse, azokat akormány intéző, rendelkező kezéből kivegyje.

Hogy liberális kormányok, melyeknek tagjai között szabadkőművesek és aposztaták is ülnek, hogy kultuszminiszterek, a kiknek esetleg semmi érzékük sincs egyházunk érdekei iránt, a kik nem is katolikusok, hanem más vallású, vagy hitüket megtagadott emberek, egyházzellenes szekták tagjai, kezeljék a kath. alapítványokat, döntő befolyást gyakoroljanak a főpapi székek betöltésére, rendelkezzenek iskoláink felett, ez egy tarthatatlan állapot, a mely megbénítja legértékesebb erőinket, tétlenségre kárhoztatja a cselekvésnek leghathatósabb tényezőit és veszélylyel fenyegeti a magyar katolikus egyház fenmaradását.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Az országos Széchenyi ünnep.

Irta: Jászai Mari.

Érzem, hogy méltó vagyok nevét ajkamra venni, mert hiszen képes vagyok őt megérteni. Tudom ki ő. Ő nekünk a bibliai szent „kovász”, mellyel mi lelki kenyérünket esszük.

Mert valósággal az ő lelkevel táplálkozunk mi, és az ő lelke világít nekünk, nemcsak maig, de még messze bele a jövődbe, míg őt utól nem éri nemzete.

Ha a magyar nem tenne egyebet, csak azt, amit ő tanított, megélné, haladna, nagygyá lenne.

Ő mindenről gondoskodott számunkra, attól kezdve, hogy törvényeink nyelve magyar legyen, egész addig, hogy a magyar asszony magyar selyemben járjon.

Egy ember fejében, hogy tud annyi gondolat születni! Egy emberi test hogy bír meg annyi munkát, amennyi egy egész nemzedéktől sok volna! — Vagy hazafias vállalatimat, vagy egészségemet kell feláldoznom; de legyen, inkább ez utóbbit, sőt életemet is ha kell, — írja sokszor naplójában a dicső. Ha egyebet nem tanulnánk el

tőle, csak hazaszeretetét, hazánk — máról holnapra — a világ első országa lenne.

— Csak hazáját mindenek fölött szerető nép lehet nagygyá.

— Csak tiszta erkölcsű nép lehet nagygyá.

— Csak munkás nép lehet nagygyá.

— Csak gazdag nép lehet nagygyá.

Ezek az ő tanításai, miket minden nap kellene a magyarnak ismételni. Mindnyájunknak, ahányan vagyunk.

Van-e valamink, amit nem ő adott, vagy tervezett? A világ legremekebb hidján az ő lelke hordoz át bennünket. Ő adta nekünk a gőzhajót és ő nyitott neki utat a Fekete-tengerig, a Vaskapu első szörnyeivel ő küzdött meg, ő rontotta át a sziklakat először.

Az akadémiában ő a házigazda.

A Nemzeti színházat ő sürgette írásban és szóval, csak hogy pompásabbra: a Dunaparton.

A Nemzeti Kaszinóban, valahányszor önmagához méltót művel, őtet tiszteljük.

A Tisza-szabályozásért annyit dolgozott, hogy egy külön emberéltre elég lett volna.

Ötször tett oda körutat, mindig gyötörve a zsiros lakomák következményeitől, mint a Vaskapuzhoz tett kilenc utja alatt, ott, a láztól.

Mennyit dolgozott vasutak létesítéseért;

mintha más feladata nem is lett volna. Nevelésügyeinkért, mintha egyedül ez lenne volna élete célja. Az első hazai takarékpénztár tekintélyeért. Bankok teremtéseért. Szénbányák műveléseért. Gőzmalmok felállításáért. Az ország csatornázásáért. Országutak építéseért. „Legalább öt-öt mértföldnyi hosszúságú, öt sugarat a fővárosból“. Ez volt egyelőre a vágya! Mikor a külföld lovaink dicsőségét hirdeti és mi megbocsátható hiúsággal vesszük tudomásul, akármelyik magyaré ez a ló, nem neki köszönjük-e ezt is? Annyit utazott és irt ezért az ügyért is, hogy ez is elég lett volna, hogy egy emberéltre betöltsön munkával és még dicsőséget is szerezzen neki. De ő mindenre ráért, mert mindent tudott. Tanított földművelésre, tanított kényelmes és szép építkezésre.

Nem férne el ezen a lapon annak a tömördek nagy eszmének és tervnek még a neve sem, amiket ő hazája boldogítására kigondolt. Még egyesült fővárosunk neve is az ő eszméje. Már ő Budapestnek szereti nevezgetni.

És ahányat megbirt valósítani nagy terveiből, annál sokkal több maradt még minden téren, mely megteremtésre vár. Ezek legszebbike a Panteon a Gellérthegyén: — Hogy egy közös temetőben legyen egyesülve vérünk java, még pedig jutalmul, ha diadallal menekülünk, vigasztalásul,

Csodákat minden bizonynyal az autonómiától sem várhatunk, de a katolikus egyház érdekeinek, jogai- és szabadságának kedvezőbb állapotot igen.

Igyekezünk tehát a magyar katolikusok köztudatába átvinni az autonómia szükségének gondolatát, igyekezünk iránta érdeklődést és lelkesedést ébreszteni. Ahol a katolikus választópolgároknak csak szemernyi befolyásuk is van a választókerület dolgára, követeljük meg a jelöltektől, a kiket egyébként is méltóknak találunk a támogatásra, hogy az autonómia ügyében szabatos és határozott álláspontot foglaljanak el. A kérdés mindenütt az legyen, igéri-e a jelölt, hogy az autonómia megvalósulását *olyan elvi terjedelemben* fogja az országgyűlésen sürgetni és támogatni, a mely lehetővé teszi, hogy a kormány által kath. ügyeinkre eddig gyakorolt befolyás, a megalkotandó autonómiai szervezetre ruháztassék át.

Még erélyesebbnek kell lennie a kath. választópolgárok ezen követelésének olyan kerületekben, a hol ők alkotják a választók többségét, vagy éppen zömét.

A néppárt jelöltjeivel szemben a kath. választópolgárok helyzete ebben a kérdésben is igen könnyű, mert a néppárt a kath. autonómia kivívását programjának egyik *sarkpontjává* tette és aziránt is nyugodtak lehetünk, hogy a néppárt követelése ezen a téren addig a határig fognak terjedni, a melynél nem lesz többé semmi akadálya jogaink teljes biztosításának.

Egy másik teendőnk az autonómia érdekében, a választások utáni időre marad. A hány olvasó körünk, a hány kath. körünk, népszövetségi egyesülésünk, szóval a hány kath. szervezetünk van, anynyinak kell megmozdulnia, és az autonómia megvalósítását az országgyűlés mindkét házában kérelmeznie. Ez nem politikai, hanem társadalmi kérdés, helyesebben nem pártpolitikai, hanem a szó legszoro-

ha elbukunk. (1847) — Mennyire hiányzik az onnan!

Egy oszlopcsarnokos Pantheon a Gellérthegyen, mely felségesen koronázná az be fővárosunkat. A citadella mily remek alap volna hozzá! Felelevenítette gróf Benyovszky Móricnak azt a gyönyörű tervét, hogy Pestet a Rákostól egy csatorna vágja el, mely a Margitszigettől a Csepetszigetig futna rajta végig.

Anyit épített hazáján, hogy még a nagy orkán, mely keresztül száguldott rajtunk, még az sem volt képes mind elsöpörni.

... Csak őt magát, a drága martirt, aki szembe akart vele szállni, hogy elhárítsa zsendülő hazájáról a pusztulást, őt magát letiporta. Forrón szerető lelkét a hazája veszte fölött való kétségbeesés összetörte; mert fájdalma akkora volt, mint szerelme.

Lángelke elszállt fáradt porhüvelyéből, mely nem bírta tovább magában hordani. Kiszállt, kiszabadult, közöttünk suhog, tanít, buzdít, vezet bennünket, a levegővel szívjuk lelkünkbe és jobbak leszünk tőle. Itt csak az elfáradt test pihen. Itt csak az ő jelképe nyugszik, melyhez a magyar nép úgy jár el hódolni, mint a gyermek szülője sírjához.

De ő maga, ma inkább él mint valaha.

sabb értelmében katolikus kérdés, melyet bátran bevihetünk a nem politikai jellegű egyletekbe is.

A kath. papság és a hithű világi intelligencia az ő buzgóságával és lelkesedésével tudott keresztény politikai pártot teremteni, tudott számos egyletet életbe hívni, tudott egy hatalmas társadalmi szervezetet — a népszövetséget — alkotni, remélhetjük tehát, hogy ki fogja tudni vívni az autonómiát is.

Az alapvető munkát e részben már elvégeztük a különféle kath. szervezetek megalkotása által. Most már nem kell más csak az, hogy ezeket a szervezeteket működésbe hozzuk, az összegyűjtött erőt a cél érdekében felhasználjuk.

Liberalis opportunisták. *Crausz* István, Nyitra megye főispánjának folyó hó 7-én tartott beköszöntő beszédében egy kijelentés hangzott el, melynek célzatát és hordozó erejét rögtön mindenki megértette és a munkapárt egy része át is érezte.

Midőn ugyanis a főispán az ő intranzigens liberalizmusát hangoztatta, midőn azok közé tartozónak mondotta magát, a kik *mindig hódoltak* a szabadelvű iránynak, nyomatékkal jegyezte meg, hogy ő az opportunisták liberalizmusban nem *bizik*, mert ez az opportunistikus irány a liberalizmus érdekeinek szolgálatában, még soha sem vált be.

Ha ezek után a magyar liberalizmusnak azon korszakait keressük, melyekben az opportunisták, vagyis a szélsőségektől ment és a *közélet tisztaságának* kedvezőbb liberalis irány uralkodott, két ilyen korszakra bukkanunk rá. Az egyik a Széll Kálmán-féle éra, a másik pedig a volt alkotmánypárt uralmának az ideje. El kell ismerünk, hogy *Crausz* István mind a két korszak alatt az maradt, a mi azelőtt volt: intranzigens liberalis. Nem csatlakozott Széll Kálmán politikájához, ámbár nem lépett ki akkor a szabadelvűpártból és nem csatlakozott később az alkotmánypárthoz sem.

Igy tettek mások is a nyitra megyei liberalis pártnak tagjai közül, pl. Vietorisz Miklós, Vagyon István, Pongrácz Kálmán, Fodor József stb. a kik sem a Széll-féle politikát nem helyeselték, sem a koalícióval nem tartottak, a mely utóbbi csatlakozás reájok nézve különben is lehetetlen dolog lett volna.

Minél inkább megismerjük őt, annál inkább meg-elevenedik. Minél inkább megismerjük őt, annál nagyobbak látjuk.

Ő nem halt meg. Ma inkább él, mint földi életében. Ma él csak valóban, mert ma már mindenki hisz neki.

Valahányszor egyet lépünk a kultura útján, érezzük, hogy kezünket kezében tartja, hogy ő vezet bennünket.

Én érzem, hogy különb vagyok, mióta ismerem. Azért merem itt ajkamra venni nagy nevét, azért mertem elzarándokolni ide sírjához, én egy porszem, de magyar por, abból a földből, melyet ő mindenek fölött szeretett, abból a porból, melybe az övé vegyült.

Sziporka.

Bók.

Háziaszony: — No és most mondja meg, mi izlett legjobban az ebédből?

Gavallér: — Óh kérem, ha nagysád főz, akkor az ember soha sem tudja, mit eszik... Olyan jó minden.

Beteg idegek.

Orvos: — Tehát a kedves nejeinek olyan beteg idegei vannak? Akkor szegény nagyon sokat szenvedhet...

Férj: — Ó nem, — hanem én!

A szabadelvűpárt irányadó embereinek a többsége azonban, így Emődy József, dr. Fodor Kálmán, Rudnay István, Majthényi Rudolf, Szülyovszky Gusztáv, a mágnások közül gróf Apponyi Gyula, csatlakoztak úgy a Széll-féle, mint a koalíciós regime-hez is.

Ezek azok az „opportunisták,” a kikben a főispán nem bizik, mert az opportunus liberalizmus még „egyszer sem vált be,” a liberális kormányzat érdekeinek szolgálatában.

A főispánnak ez a felfogása a nyitra megyei munkapártban, úgy látszik, közismeretes, mert az opportunisták közül többen, például *Emődy* József a főispáni installációra el sem jöttek, a kik pedig eljöttek, mint dr. Fodor Kálmán, dr. Markhot Aladár, szemmel láthatólag rosszul érezték magukat a főispán beszédének az intranzigens liberalizmusra vonatkozó, eléggé hosszú passzusai alatt.

Rudnyánszky György és Szülyovszky Gusztáv szintén opportunisták, de az előbbi menti fiatal kora, az utóbbi óvják báró Haupt-Stummer Lipót védőszárnyai, őket ennél fogva a főispáni kijelentések nem konsternálták.

Ellenben Sporzon Ernőt, a ki hasonlóképpen az opportunistákhoz tartozik, kora már — és ezt sajnálkozással írjuk — nem menti, védőszárnyak pedig még nem óvják. Teljesen ki van tehát szolgáltatva a munkapárt haragjának, mely őt a beiktató közgyűlésen nem engedte szóhoz jutni.

Megirtuk pedig e sorokat a végéből, mert azok sok mindent fognak megvilágítani, megmagyarázni, így a többi közt a nyitra megyei munkapárt jelöléseit is.

Gróf Apponyi Gyula nagybirtokos, törvényhatósági bizottsági tag a következő levelet intézte lapunkhoz:

Nagyappony, 1910. ápr. 12

Tisztelt Szerkesztőség!

Becsés lapjuk 1910. április hó 10-iki számában, a főispán úr beiktatásáról referáló közleményében, beszédemből egy rövid kivonatot közöl, a mely egész felszólalásomnak lényegét, helytelenül és tévesen értelmezi.

Alábbiakban van szerencsém ezen cikükre reflektálni, kérve egyúttal, ezeknek becsés lapjuknak következő számában való szives közlésére.

Idézett alkalommal, többek között, helyesen a jelenlegi kormány azon eljárását, hogy a választási reform kérdésében, mely ma még napirenden sem lévén, azt még idejük sem lehetett kellőképpen mérlegelni, tanulmányozni és megfontolni, sőt mivel ezen kérdésben még magában a kormánypártban is, sajnos ma még eltérők lévén a nézetek, határozottan mind eddig még nem nyilatkozott. A kormánynak egy ilyen, idő előtti határozott állásfoglalása, ma midőn ezen kérdés végleges eldöntése még úgy sem aktuális, már eleve is könnyen útját vágthatná minden kibontakozás lehetőségének.

A mai szomorú politikai viszonyok között pedig, szerintem minden hazáját szerető komoly politikusnak, mindenképp el kell törekednie, hogy a kibontakozást lehetővé tegye és azt megkönnyítse.

Mihelyt szönyegre kerül a választási reform, ezen nemzetünk jövőjére nézve oly életbe vágó fontos kérdés, a kormánynak akkor, ha majd annak ideje megjött, úgy is színt fog kelteni vallania.

Addig is, ismerve a miniszterelnök úr hazafiasságát és tekintve azt a tényt, hogy gróf Tisza István a jelenlegi kormányt támogatja, nem tétélezhetem fel, hogy ezen kormány egy oly törvényjavaslatot nyújtana majd annak idejében be, a mely a nemzeti érdekeket, legkevésbé is veszélyeztető radikális uton akarná megoldani a választási reform kérdését.

Felszólalásomnak lényege, az ezen kérdésre vonatkozó része, ily tartalmú volt, a mit szerintem épenséggel nem lehet úgy értelmezni, mint ha én *általában* helyeselném egy kormány-nak valami lényeges politikai kérdésben való határozatlanságát és a közönségnek téjékozatlanságban való hagyását, akkor a mikor az a kérdés napirendre kerül.

Kiváló tisztelettel
Gróf Apponyi Gyula.

Minthogy mindenki legjobb magyarozója a saját szavainak, készséggel közöltük e sorokat, de meg kell jegyeznünk, hogy mi még a t. levél-írónak ezen magyarozó nyilatkozata után is abban a nézetben vagyunk, hogy egy kormányának olyan kérdésben, mely a politikai érdeklődés homlokterében áll, mely ennél fogva a pártok állásfoglalását lényegesen befolyásolja, szabatosan kell körvonalozni az álláspontját. Ennek elmulasztása nem helyesíthető dolog. Ezt irtuk a minap s most az látjuk, hogy gróf Apponyi Gyula úr nem is áll valami messze a nézetünktől, mert ő is *sajnosnak* mondja azt a körülményt, hogy a kormánypartban a választói jog reformjára nézve még eltérők a nézetek. Ebből mi most is azt a következtetést vonjuk le, hogy a kormánynak az ő politikai küldetéséből folyó kötelessége volna odahatni, hogy ez a *sajnos* nézeteltérés minél előbb megszűnjék. Olyan tartozás ez, mely a kormánynak az ország egész közönségével szemben terheli.

Az agrárprogramm.

Folytatás.

Közigazgatás.

5. Követeljük, hogy a közigazgatásban és a törvények végrehajtása körül a mezőgazdasági érdekek teljes mértékben érvényesüljenek, hogy a nép gazdasági oktatása tervszerűen szerveztessék, hogy a tapasztalat és tudomány vívmányai a kisgazdák részére is hozzáférhetővé tétessenek, e célból a régóta követelt gazdasági érdekképviselet törvényes uton szabályoztassék, úgy mint az a kereskedő és iparos osztályokra nézve már évtizedek előtt megtörtént.

Követeljük a mezőgazdaság és közigazgatás magasabb igényeinek kielégítése végett a mezőgazdasági felsőbb oktatás szervezését, hogy ez uton a mezőgazdasági intézetek tanári karának s a közigazgatási gazdasággal foglalkozó közegeknek szakszerű kiképzése is lehetővé tétessenek.

Tehermentesítés.

6. Az adósságokkal tulterhelt földbirtoknak a nyomasztó terhek alól való mentesítése, másrészt a belterjes gazdálkodás által követelt forgótőke előteremtése céljából követeljük, hogy az állam az Országos Központi Hitelszövetkezettől e célra megfelelő nagy kamatmentes pénzüsszeget helyezzen el és pedig törvényes jóváhagyás mellett.

Szükségesnek tartjuk, hogy a bankügy rendezésénél a jegy kibocsátó intézet köteleztessék arra, hogy a gazdaközönség személyi hitelének kielégítésére megfelelő intézkedéseket tegyen. Nevezetesen köteleztessék tőkájének meghatározott részéig egy bejegyzett szövetkezeti cég girójával ellátott hosszabb lejáratú gazdaváltókat is leszámitolni.

Bor és adótörvények.

7. Követeljük az imént behozott bortörvénynek sértetlen fenntartását és a törvény szellemében való keresztülvitelét. Meg nem engedhetőnek tartjuk, hogy az imént alkotott adótörvények a nehezen helyreállott egyensúly megbontásával módosítottassanak.

Kívánjuk a *bor és hús fogyasztási adó eltörlését*, a községi pótdadók mérséklését. A szövetkezeti betétek tőkekamatadójának kétszeres kiróvása ellen pedig tiltakozunk.

Birtokpolitika.

8. Szociális szempontból és a földdel üzőtt uszora megszüntetése végett sürgetjük a nemzeti érdekeknek megfelelő földbirtokpolitikát és ennek törvényhozási szabályozását, a földbérlő társulatok támogatását, a telepítések fejlesztését s a földdarabolások végrehajtásához a kormány jóváhagyó hozzájárulását, a középbirtokos osztály konzerválását, a járadéki elvnek és intézménynek megvalósítását.

A kereskedelmi törvény reformja.

9. Követeljük mindazon törvényeknek meg-

felelő reformját, melyek a gazdasztyály jogos és méltányos érdekeit sértik. Kívánjuk különösen a kereskedelmi jognak a nem kereskedő osztályokra való túlzott kiterjesztésének korlátozását, a kartellkérdés törvényes szabályozását, az uszorajavaslathatnak mielőbbi törvényerőre való emelését, a polgári perrendtartás 35. §-ának, mely annyi ezer kisbirtokos bukását okozta, eltörlését és ezzel szemben annak az általános jogi elvnek fenntartását, mely szerint személyes keresetekben az alperes lakóhelye szerinti bírósága illetékes.

Követeljük a tőzsdetörvénynek a mezőgazdasági érdekeknek megfelelő mielőbbi megalkotását, mert az áraknak mesterséges felhajtása vagy leszorítása sem a termelés, sem a fogyasztásnak nem érdeke.

Abban a meggyőződésben vagyunk, hogy ha ezeket a kívánalmakat kitarással és egyetértéssel megvalósítjuk, közelebb jutunk ahhoz a kívánatos állapothoz, a melyben a nemzet túlnyomó többségének jogos igényeit kielégítve, biztosítjuk a kisebbség boldogulását is s ez uton elérjük az egész nemzet gazdasági, erkölcsi és politikai erősödését.

Levelezés.

Rudnay Alajos bajmóczyi prépost nyílt levelével lapunk szerkesztősége a maga részéről más helyen végez.

Mi, őszintén szólva nem tartjuk Rudnajt méltónak arra, hogy vele komoly hangon szóba álljunk. Olyan emberrel, a kinek a támadásai gyalázkodás és rágalmazásból állanak, elvi alapon vitatkozni, céltalan dolog.

Ha mindazonáltal közreadjuk *Ajtics-Horváth Dezső* úrnak jelen sorait, melyekben ő a bajmóczyi prépost nyílt levelével érdemleges polémiaba bocsátkozik, tesszük ezt azért, hogy dokumentáljuk, mikép gondolkodik az Országos Néppárttól világi intelligenciáknak az a része, a mely nyitott szemmel nézi a magyar közéletet és annak hullámzásában a magyar katolikus egyháznak, de sőt az egész magyar kereszténységnek nehéz küzdelmeit.

Hála Istennek szaporodik évről-évre annak a magyar katolikus értelmiségnek a száma, a mely a hazafentartó keresztény elvek diadaláért sikra száll és megérjük Isten kegyelméből nem sokára, hogy a magyar kereszténységnek bátyafalain nem a papság lesz a túlnyomó vezérellem, hanem a világi értelmiség, melynek hit- és hazaszeretettől dobogó szíve meg fogja találni azt az egyetlen keresztény politikai pártot, melynek keretei között egyháznak és hazájának egyaránt nagy, egyaránt becses szolgálatokat tehet.

Ezeknek előre becsátása után a következőkben adjuk *Ajtics-Horváth Dezső* úr levelét:

Mélyen tisztelt szerkesztő úr!

A mai postával Bajmóczy postabélyeggel Rudnay Alajos aláírással egy nyílt levelet kaptam a néppárti lapok szerkesztőségéhez címezve. Csak részben tartozik rám, mert bár elvből nem szoktam ilyen egyéni ügyekkel foglalkozni, de a levél tartalmát tekintve lehetetlen, hogy a felett egyszerűen napirendre térjek.

Érteni tudom, hogy bárki az ellene intézett támadást ki akarja védeni, azt is megértem, ha valaki személyes támadásra személyeskedő viszontválaszt ad. Méltányolom, ha bárki tisztességesnek tartott politikai álláspontját férfisan megvédelmezi. A megtámadott végezze el egyéni dolgait a megtámadójával. Eddig rendben van.

De a nyílt levél írója a célon túl elragadtatta magát és az Országos Néppártra vonatkozólag is használt oly kitételeket, melyeket mint több éven át volt néppárti képviselő, mint ezen elvek alapján álló egyén szó nélkül nem hagyhatok.

A néppárttól megemlékezve a nyílt levél írója ezeket veti papírra:

„Összes sikeres működése — t. i. a politikai néppártnak — abban merült ki, hogy a legféltelenebb gyűlöletet szórta mindenfelé, kitépte

népünk szívéből a hatóságok, az értelmiség és a *nemzeti ideálok* iránti tisztelétet s helyette nem volt képes egyebet odahelyezni, mint intranzigens gyűlöletet, elfogult fanatizmust és tisztelatlenséget minden iránt, a mi nem néppárti.”

Hát levélíró úr, jól meggondolta Ön azt, a mit itt leirt?

Mi, kik a keresztényi szeretet, a munka, a népjogok, az egyéni szabadság, a nemzeti ideálok, hallja Uram — ezekért is! küzdöttünk és küzdünk hazafias meggyőződésünk egész hevével, becsülettel, tisztességgel, a kiknek nem bontó, de alkotni vágyó munkásságunk, hazafias törekvéseink felől meggyőződhetett minden tárgyilagosan ítélkező ember, meggyőződhetett volna a levélíró Úr is, mi, a kik a közigazgatási tisztaság, tisztviselői jellemességért annyit küzdöttünk, mi akartuk volna a szerzett tekintélyt lábbal tiporni? A kik a középosztály felségelyezésére, a kulturális fejlődés erősítésére annyit munkát és áldozatot fordítottunk, mi akarnánk az értelmiséget lekicsinyelni?

Vallja be a levélíró Úr, hogy indulata vezette tollát és nem az esze és szíve, mert ezt így nem gondolhatta, így nem érthette.

Miért állott be a levélíró Úr a néppárti végkínulás hírnökének?

A nagy keresztény eszmék és célok megvalósítását, melyeknek egyedüli hordozója ez a párt, a levél írójának, ha nem is jobban ismerni, de mindenesetre jobban kellene óhajtania csekélységemnél.

Igy ír tovább: „Mi volna szegény hazánk-ból, ha a sok túlekedő párt mellé, melyek országgyűlésünket a néppárt jelentékeny közreműködésével munkaképtelenné tették, még azonfelül minden vallásfelekezett külön politikai párttá alakulna a néppárt mintájára?”

Talán a nagy obstrukcióra gondolt a levél írója, mert azóta nem hiszem, hogy be tudná igazolni a munkaképtelenséget felidézó ügyeket a parlamenti néppártnak. Oda visszanyúlni messze vezetne, de a jelen közel-múlt fényesen igazolta, hogy a néppárt a fejlődést óhajtja és nem a megakasztást. Hiszen a koalícióból is mehetett volna ellenzékbe és ha figyelemmel kísérte a parlamenti dolgokat a levél írója, tudhatja, hogy lett volna rá oka elég. De épen a megbontástól való felelem tartotta vissza és nem tudta volna a koalíció felbomlásáért a felelősséget viselni. Hogy ez még is bekövetkezett, ennek okát még a legnagyobb elragadtatásban sem varrhatná a levél írója a néppárt nyakába.

Igenis a parlamenti néppárt küzdeni fog tovább is, akár külön, akár együttesen más iránnyal — elveit, még a kath. autonómiáért is, mint a hogy eddig is küzdött. De azt biztosra veheti a levélíró Úr, hogy a katolikus autonómiáért csak azok a férfiak fogják komolyan és teljes eréllyel megvívni a harcot, a kik át vannak hatva a keresztény kath. eszméktől. Ezeknek pedig egy tekintélyes része az Országos Néppártban van egyesítve. Nagy következetlenség ennél fogva óhajtani egy részről a kath. autonómia megvalósulását, másrésztől irtó hadjáratra indulni a néppárt ellen.

Mi veszélyt látna abban a levélíró Úr, ha a vallás felekezete — a felekezeti gyűlölség kizárásával — nemzeti alapon pártot alakítanának? Az aláírásból (Bizonny csakis abból. Szerk.) azt kell következtetnem, hogy a levél írója is katolikus s azért kérdem nem a szeretet és türelem, a munkára serkentés tanaival érvényesült a levél írója Egyháza körében? Tiszteltemben tartva a vallásfelekezetei érvényesülési jogát, nem illetné-e meg a vezető szerep a magyar katolicizmust a politikában is? Nem hiszem, nem hihetem, hogy a levél író Úr annyira gyűlölné nyáját, hogy szét rúgná érte az akolt is.

Mi majd visszaradjuk reá a lehullatott vakolatot, dolgozni fog a néppárt tovább is, mindenért a mi közjő, a mi nemzeti, a mi keresztény, a mi fejleszt, mindenért és mindenkiért, még Önért is levélíró úr, mert szent vallásunk mélyes szerete nemcsak azokat karolja fel, a kik bűneiket bevallották és azokért vezekelni tanultak és tudtak; hanem azokat is, kik vétkeztek, de bűnbánatot még nem tartottak.

Szívélyes üdvözlettel maradván a tisztelt Szerkesztő úrnak

Vágvecse, 1910. apr. 13.

hivé

Ajtics-Horváth Dezső.

Ujdonságok.

Püspöki körlevelek. A nyitrai egyházmegye kormányzatában beállott változást, melyről már lapunk múlt számában írtunk, úgy a kormányzás gondoljái alól felmentett agg főpásztor Bende Imre püspök úr ó Excellentiája, mint az ujonnan kinevezett apostoli adminisztrátor dr. Batthyány Vilmos gróf, koadjutor püspök úr ó Méltósága körlevelében hozzák az egyházmegyei papság tudomására.

Bende Imre püspök úr bucsúszavakat intéz papjaihoz.

Legyetek meggyőződve szeretetéről — írja. Ha megszűnik is most az engedelmisségnek az a szoros köteleke, melylyel hozzám voltatok fűzve, ám nem oldjuk fel a bennünk élő kölcsönös szeretetnek a kötelekét.

Utal azután a bucsúzó főpásztor egy másik kötelekre is, mely hasonlóképp továbbra is fennmarad közte és papjai között, az imádság kapcsára, s erre vonatkozólag is óhajtja, hogy az kölcsönös legyen.

Az apostoli adminisztrátor úr pedig beköszöntő körlevelében mindenekelőtt hálával emlékszik meg Bende Imre püspök úrnak a kormányzatóról, azután a papság hivatását s ennek élén saját apostoli feladatait körvonalozza.

— Segítsétek a népet — írja a többi közt — az anyagiakban is, hogy kiemelkedhessék abból a végső szegénységből, mely annyi bajnak az okozója. A szöszéken, az iskolában, a népies előadásokon, a jó könyvek és újságok terjesztésének műve által ragyogtassátok fel Krisztus viláosságát az emberek lelkében. Így azután, ha mindezekhez feddhetetlen életpéldákat is hozzájárul, leveti a nép azokat a rossz erkölcsöket, melyek annyiszor ássák meg sirját anyagi javainak, egészségének és örök boldogságának.

Hadsereghez és családhoz hasonlítva azután a püspök és papsága közötti viszonyt. A hadseregben vezérre, a családban családfőre van szükség.

Mint vezér — úgymond — engedelmisséget kívánok, mint családfő szeretetet kérek tőletek. Azonban inkább akarok lenni atya, mint vezér, inkább kívánok szeretetet, mint félelmet.

A beköszöntő körlevellel egyidejűleg adta ki az apostoli adminisztrátor úr első rendelkező körlevelét, ebben mindenek előtt az ez évi bérmálásról intézkedik. Bérmálás ebben az évben kizárólag az egyházmegye trencsénmegyei részében fog tartatni, még pedig május 8—18-ig. — Birósági döntések, országos jellegű kath. ügyek és személyi változások közöltetnek még a körlevelében.

Papszentelés. A nyitrai nagyobb papnevelő intézet IV. éves növendékeit f. hó 16-án szentelte fel áldozópapokká dr. Batthyány Vilmos gróf koadjutor püspök és apostoli adminisztrátor. Ez alkalommal az egyházi rend szentségét felvették: Misik Ágoston, Randik József, Rektory Gyula és Strba János. Az új papok azonnal elfoglalják kijelölt helyeiket.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Gasparovics Vince nyitrai törvényszéki díjnokot a miavai járásbíróvá irnokká nevezte ki.

A nyitrai törvényszék elnöke Skolák Pál nyitrai törvényszéki napibéres szolgát a szakolczi járásbíróvá hivatalszolgává, Nagy Sándor nyitrai törvényszéki napidíjas szolgát a privigyei járásbíróvá III-ad osztályú hivatalszolgává nevezte ki.

Április 11. Az 1848-iki törvények szentelésének évfordulóját a nyitrai főgymnasium ifjúsága kegyeletes ünneppel ülte meg, melynek műsora a következő volt: 1. Ének. Előadta az énekkar. 2. Ünnepi beszéd. Tartotta Herodek István VII. o. t. 3. Vándormadár. Ábrányi Emiltől. Szavalt a Misik István VII. o. t. 4. Ének. Előadta az énekkar. 5. Magyar nyelv. Ábrányi Emiltől. Szavalt a Sarkány József VII. o. t. 6. Ének. Előadta az énekkar.

Egyházmegyei hírek. A f. hó 16-án felszentelt ujmisések a következő helyekre küldettek s. lelkészeknek: Misik Ágoston Nagydivénybe, Randik József Szakacsánba, Rektory Gyula Kiszuczauhelyre, Strba János Barossházára. — Duday János tókésujfalui plebános nyugdíjaztatott és kineveztetett tb. esperessé. A tókésujfalui plebánia ideiglenes adminisztrátorává Marszina András eddigi szakacsáni káplán nevezetett ki. Dr. Kmetykó Károly kiszuczauhelyi segédlelkész vágbesztercei ideigl. adminisztrátorrá, Ballon Lajos Vágcsiklásra kiegészítővé nevezetett ki.

A nyitrai Népbank igazgatósága az elhunyt Babóthy Márton helyébe igazgatósági elnöké Mihálik József apátkanonokot választotta meg.

Kirendelés. Az igazságügyminiszter Kovács István vágyhelyi járásbírósi önálló működési körrel felruházott betétszerkesztő irnokot a temeskubini járásbírósi; Kotték Ede miavai járásbírósi betétszerkesztő irnokot a malaczkai járásbírósi, mint telekkönyvi hatósághoz kirendelte.

Meghívó. A nyitrai ker. szociális egyesület szabó és cipész munkásai április 17-én d. u. 4 órakor a befejezett szaktanfolyamokból vizsgát tesznek, mely alkalomból az egyesület összes tagjainak részvételével nagygyűlést tart. Tisztelettel meghívja Dr. Kaszala János főtitkár.

Burchard Bélaváry István a pozsonyi képzőművészeti egyesület igazgatójának képtárlata f. hó 18-án délután 4 órakor nyílik meg a Schiller-féle kerthelyiségben. A művész bemutatja saját találmányú nem porladó pastelloid színekkel festett műveit. 1907-ben november 20-án Londonban, Bélaváry gyűjteménye kép kiállítása alkalmával ez az új festészeti mód művészi körökben oly feltűnést keltett, hogy Reeves és fia, híres angol cég, megvásárolta a festőművészől a színek gyártási jogát. London után Budapesten a Nemzeti-Szalomban és az Urániában szerepeltek a pastelloid képek és ott is rendkívül feltűnést keltettek.

Egy nyilatkozat. Krausz Ottó póstyéni állatorvos nyilatkozatot küldött be hozzánk a közte és Deák József lapszerkesztő között fölmerült ügyet illetően. Minthogy ebben a nyilatkozatban bevallja, hogy Deákot, ennek saját lakásán tetteg inzulálta, minthogy továbbá mi lapunk múlt számában az elégtételszeresnek éppen ezt a módját ítéltük el, nem vagyunk hajlandók Krausz úrnak a nyilatkozatát leközölni. A Ny. Szemlemben egy ilyen eljárást igazolni, vagy indokolni célzó nyilatkozatok nem tehetők közzé, sem ingyen, sem pénzért.

A munkásbiztosító pénztár közgyűlése. A nyitrai ker. munkásbiztosító pénztár f. hó 10-én tartotta az évi rendes közgyűlést Stefkovics Lajos építőmester elnöke alatt.

A pénztár anyagi ügyeinek elintézése után a közgyűlés az orvoskérdésre tért át s hosszabb vita után állást foglalt a fix-fizetéses orvosi rendszer mellett, azzal a kikötéssel azonban, hogy Nyitran a pénztári orvosok száma kettőről háromra emeltessek.

Kár, hogy a közgyűlés a szabad orvosi rendszer mellett nem nyilatkozott. Az anyagi nehézségek e tekintetben csak látszólagos akadályt képeznek.

Megválasztottak igazgatósági tagokká: Stefkovics Lajos, Holota Dezső, Huszár István, Rau Gyula, Morton József, Unzeitik József, Rotter Leó, Freund Benő. Póttagok: Sovanyecz János, ifj. Szeszkál Lukács, Goldbach József, Tomascsek János, Plichta Ferenc, Veró Sándor, Kurcveil Gyula, Braunsteiner Mihály. A munkások részéről rendes tagok: Ungár Zsigmond, Lampelmayer György, Szlancs Lajos, Urbaek József, Chmelár Alajos, Kalkusz István, Szirmák Lajos, Gruber Gyula. Póttagok: Lencse Antal, Cserven István, Szikora József, Vavrusek Ferenc, Paulicsek József, Mlinek András, Bury Gyula, Lóvy Albert.

Felügyelő-bizottsági tagok a munkaadók részéről: Schick Gyula, Aujesky József, Boxhorn Vilmos. Póttagok: Merkader Antal Jaczkó Gyula, Verebely Géza. A munkások részéről rendes tagok: Derka Béla, Susztek Ambrus, Velcsei Gábor. Póttagok: Tolnai Rezső, Petrik János, Donner Ede.

Választott bírósági ülnökök a munkaadók részéről: Bekei Fülöp, Csernyák József, ifj. Schuchala János, Mandák Mihály, Ronchetti Oszkár, Binetter Fülöp, Feitscher Ernő, Popper Jakab, Szikora Alajos, Schultheisz József, Fuchs Emil,

Vagyon Mosko, Neuhaus Gyula, Dónay Győző, Braun Vilmos. Helyettes ülnökök: Harmath Endre, Mihaliczka János, Kipke Sándor, Kucsera Imre, Sterba Ferenc, Katkin István, Binetter Miksa, Förster Károly, Conlegner Károly, Donáth Salamon. — A munkások részéről rendes ülnökök: Weisz József, Urbni Pál, Somogyi János, Fekete Béla, Palcsék József, Humay János, Vidakovics Antal, Plevkó József, Takács Zsigmond, Strba János, Belák Károly, Weisz Artur, Schiller János, Czenki Jenő, Futala László. Helyettes ülnökök: Marczinkech Flóris, Tóth János, Völgyi Ferenc, Pálenyik Lajos, Zálezák Lajos, Szitkei Kálmán, Lovas János, Szporni Gyula, Deutelbaum Emil, Kukan Pál.

Orsz. pénztári közgyűlési kiküldöttek a munkaadók részéről: Stefkovics Lajos, Boxhorn Vilmos. Pótkiküldöttek: Morton József, Schik Gyula, Merkader Antal, Veró Sándor, Rotter Leó, Braunsteiner Mihály. — Orsz. pénztári közgyűlési rendes kiküldöttek lettek a munkások részéről: Lampelmayer György, Kalkusz István. Pótkiküldöttek: Ungár Zsigmond, Lencse Antal, Chmelár Alajos, Schiller Dávid, Szirmák Lajos, Gruber Gyula.

Rudnay — áldása. Rudnay Alajos bajmóczy prépost úr nyílt levelet intézett a néppárti lapok szerkesztőjeihez; hozzánk is.

Ebben a levélben azt írja, hogy ő nekünk „az átokért átokkal fizetni nem akar.“ Tehát áldással fog fizetni.

Ezt ugyan rögtön megcáfolja, mert nyílt levélben sűrűn „köpi a bűzhödt ürületek“, mint a hogyan magát előkelő finomsággal kifejezi.

T. olvasóinktól bocsánatot kérünk, hogy Rudnaynak ezt a szalon-kitetelét lapunkban ki nyomattuk, de ha igaz, hogy a stílus az ember, akkor rá kellett mutatnunk a bajmóczy prépost úr stílusára, hogy megláthassuk benne az — embert.

Egyébként eltekintünk most attól a sok „bűzhödt“ dologtól, mely csak úgy árad a nyílt levélből és meghatva várjuk az átok helyett kitátságba helyezett áldást.

Azt azonban mégis meg kell jegyeznünk a saját igazolásunk végett, hogy mi épen nem átkozódunk a Rudnay úr ellen irt cikkeinkben.

A ki átkozódik, az rosszat kíván embertársainak. Mi pedig jót kívántunk embertársainknak, Rudnay úr hitelezőinek, midőn azon óhajunknak adtuk kifejezést, hogy azt a visszafizetési készséget, melyet a prépost úr előttünk hangoztatott, azoknak a jó embereknek a javára érvényesítse.

Nos hát ez nem átok, hanem áldás, melynek viszonzásul adja ránk a prépost úr áldását és mindazokra — a kiket illet.

Csak ne úgy, mint a hogy azt kívánni szokta volt az egykori vén kópé, Möricz Pál a hitelezőinek:

Fiaim, fiaim! Szálljon rátok áldás az adóságaim bőségének szarvából!

A F. M. K. E. központi igazgató választmánya 1910. április hó 18-án d. u. 2 órakor a vármegyeház I. emeleti 21. sz. termében évnegyedes gyűlést tart. — Targysorozat: 1. Elnöki előterjesztések. 2. Az elnökség jelentése (Nyitrai közművelődési ház ügyei. — Az egyesület anyagi ügyei. — Elhunyt és új tagok. — Törvényhatósági választmányok. — Az óvók ügyei.) 3. A Karátsonyi-alapítvány kamatainak felhasználása. 4. Az 1910. évi közgyűlés helyének, idejének és programjának megállapítása. 5. A málnapatikai óvó ügye. 6. A tanítói jutalom-alap ügye. 7. Magyar énekes és imakönyvek adományozása iránt 4. kérvény. 8. H. O. T. E. kérvénye segély iránt. 9. Szepesi Óvókor kérvénye segély iránt. 10. Kérvények ifjusági könyvtár engedélyezése iránt. 11. Óvodák 1909. évi számadásai és 1911. évi költségvetése. 12. A Magyar Társadalomtudományi Egyesület kérvénye, helyi bizottságainak szervezése iránt. 13. A nagybélcsi óvoda gondnokság kérvénye. 14. A Horváth Mihály emlékbizottság kérvénye, anyagi felsegélyezése iránt. 15. Jogtanácsos jelentése a Semberly-hagyatékról és egyéb jogi ügyekről.

Harapós kutya. Derra Ferenc, nyitrai m. kir. államépítészeti irodatisztet f. hó 13-án délután a honvédlaktanya előtt megtámadta egy hatalmas kutya és a felöltőjét széttepte.

Öngyilkosság. Ribár Pálné és özv. Visnyánszky Jánosné asszonyok f. hó 13-án délután a Mária-hegy mellett fenyesben gombaszedés közben egy akasztott ember hullájára akadtak. A leletről nyomban értesítették a hatóságot. A helyszínre érkező rendőrök megállapították, hogy az öngyilkos Vasina Rezső 34 éves nyitrasírói ácssegéd.

A vármegyei bál bevételei. Az 1910. év január hó 22-én tartott vármegyei bál bevétele a felülfizetésekkel 1918 kor. kiadása 1502-94 kor. marad készpénz 415-06 korona. Ezen összegben vannak a következő felülfizetések: Gróf Wilczek Frigyes 200 kor. Andreánszky Emil 20 kor. Juhász Vince 10 kor. Majláth István 10 kor. Dr. Fodor Kálmán 10 kor. Gyuresó Imre 10 kor. Schlesinger József 6 kor. Mezey Gyula 5 kor. Bangha Géza 4 kor. összes felülfizetés: 275 korona. A fenti 415-06 korona a nyitrai kir. adóhivatalba a Jeszenák szobor alapja javára letétbe helyeztetett. *Turchányi Ödön* alispán elnök.

Hivatalos órák. A nyitrai magy. kir. pénzügyigazgatásnál és a mellé rendelt számvétségél a hivatalos órák f. é. április hó 18-tól kezdve — további rendelkezésig hétköznapokon: d. e. 7 órától — d. u. 1 óráig, vasár- és ünnepnapokon pedig: délelőtt 9 órától — 11 óráig tartanak.

A nyitrai irgalmas nővérek templomának megújítása olyan vallási közzükséget képez, melynek kielégítését mélyen érzi a kath. közönség. A templom festése kopott és portól ellepett, a gázvilágítás hiánya pedig téli időben a reggeli vagy délutáni istentisztelet alatt az áhitat nagy hátrányára szolgál. Javításra, díszítésre szorulnak a templomi berendezés tárgyai is: a főoltár, orgona, szőszék. Kegyeletes gondolat az, hogy a megújítást a templom ötven éves évforduló ünnepe alkalmából tervezik. Azért ismételen ajánljuk ezt a nemes célú ügyet a kath. közönség jóindulatára és pártfogására.

Az újabb adományok a következők:

Jeszenszky Alajos, Mihálik József, Kutvaszer István, Kondor István, Dr. Bartossik Antal 50—50 kor. Dr. Biringer F., Jaczkó Gy. 20—20 kor., Neugebauer család, özv. Ronchetti, Kunzer Gy.-né 10—10 kor., Kraacsny L.-né, Scherf A. 5—5 kor., Hulánszky M., Pauliesek V., Scherf O., Gross I.-né 2—2 kor., Tomek I., Raeskovits I. 1—1 kor. Összesen 330 korona.

Özv. Mallóné gyűjtése 40 korona.

Rozdolszky I. gyűjtése 33-60 kor.

Makay A. gyűjtése: Czobor B. 5 kor., Hrossó I. 2 kor., Stefkovitsné, Párovskyné, N. N., Barna A., Szabó I., Jeriga F., Csernyák E., Trukker I., Kubó F., N. N. Makay I. 1—1 kor. Kisebb adományok összege 670 kor. — Összesen 2470 korona.

Klobusiczky B. gyűjtése: Dr. Szeghő I., Dr. Klobusiczky K., Verő S.-né, 2—2 kor. Összeg 6 korona.

Russz A. gyűjtése 470 korona.

Szőke I. és Tschirtz T. gyűjtése 3 korona.

Hovári Pisti gyűjtése: Galbácsné, Juharyné 5—5 Csillaghyné, Mama 2—2 kor. Összeg 14 korona.

Vass M.-né, Vass M., Wilberding, Szikora F.-né., Minarikné, Hauser E., Ignatus, özv. Stanczelné, Matu-sovits M., Matuovits T., Katkin I., Csery P., Mattányi B., Bsery Sz., Korgó I., Csery I., Herodek F., Toman M., özv. Rosenthalné, Málíkné, Narancsich I., Winkler Gy.-né, N. N., Gyulai M.-né, Emődy V.-né, Dezsőné, Langhamerné, Craus V.-né 1—1 kor. Kisebb adományok összege: 340 kor. Összeg 3470 korona.

Jelen kimutatásunk szerint 48730 korona. Hozzáadva a lapunk mult számában kimutatott 221910 koronához lesz főösszeg 270640 korona. — Isten fizesse meg!

(Folyt. köv.)

Választási mozgalmak. A nyitrai kerületben Mérey Lajos Justhparti függetlenséginek eddig nincs ellenjelöltje. A munkapárt mindenestire gondoskodni fog ellenjelölttről, de a néppárt is állít jelöltet. — Mérey Lajost a váli kerület is (Fejérmegye) felkérte ajelöltség elfogadására, a hol a függetlenségiék Csontos Andornak az eddigi jelöltnek jelöltségében megnyugodni nem tudnak.

A tapolcsányi kerületben báró Haupt-Stummer Lipót jelöltje: Szulyovszky Gusztáv. De nem ám a munkapárté, mely a jelöléssel nincs megelégedve. Sokan dr. Petrikovics Aladárnak a fellépését óhajtják, a ki ha fellépne, a hivatalos és a bárói támogatás ellenére is legyőzné Szulyovszkyt, beszélnek arról is, hogy Sporzon Ernőnek a fellépése sem lenne kilátástalan, ha persze a néppárt ebben a kerületben minden kalkulust át nem húzna.

A szakolczai kerületben minden ellenkező híresztelés ellenére dr. Csernoch János csanádi püspök lép fel, a kinek az egyhangú megválasztatásához kétség nem férhet.

A nyitrai vármegyei kerület néppárti jelöltje, Szmracsányi György a vál. kerület legnagyobb részében már megtartotta programbeszédét. Április 10-én d. e. Nyitrazucsányban járt, a hol Steffel Ede esp.-plebános vendége volt. Az nap délután Racsicz, Belaudvarnok, Felső- és Alsóveszteniczen és Szakcsánhradistyén tartott programbeszédet. Kisérteben volt Steffel Ede,

Kuniczky József, Brestyenszky Kálmán, Paska István, Stevula Márton, Marszina András és mások. A fenti községekben Szmracsányi igen nagy hatással szólott a néphez. Utána Brestyenszky mindenütt fejtegette a néppárt programját. Felső- és Alsóveszteniczen Paska István a gyümölcsészetről beszélt és kérte Szmracsányit, kövessen el mindent, hogy az állam lehetőleg nagy arányokban karolja fel a veszteniczi völgy gyümölcsészetét, hogy a mi Kecskemét a gyümölcsstermelés terén az Alföldön, ugyanaz legyen a kántortanító üdvözölte. Innen Nadlányba sietett, a hol a község előtt dr. Bundala János plebános ellen zeneszóval fogadták. Miként mindenütt úgy itt is Szmracsányit a nép rajongó szeretettel vette körül. Április 17-én programbeszédet tart Bélapataknán; 18-án a sissói völgy összes községeiben, 19-én Práznócz, Kovarcz és Nagyapponyban. Szmracsányi eddig ellenjelölt nélkül áll! Ha a kerületbeli munkapárti kortesek mégis valakit jelöltül „fognak”, ez már legfeljebb csak az egyhangú választást akadályozhatja meg, de győzelmet a munkapártnak nem hozhat.

A csaczi nemzeti munkapárt f. h. 5-én Csacán másodízben tartotta megalakulását. Febr. 15-én is próbáltak megalakulni, de akkor még nagy volt közöttük a versengés: ki jobb munkapárti? Ezen balul végződött megalakulási gyűlésen az 1899. XV. t. c. 167. §-ának nagyobb dicsőségére, a csaczi főszolgabíró elnököl. Így sem tudtak meggyezni. Összeveszték, csaknem hajba kaptak s széjjel mentek. Azóta sok változott! Megjött az új kormány; kineveztek az új főispánt. Puhítottak, alkudoztak engedtek a 48-ból s 50 percentre kiegyeztek az engesztelhetetlen riválisok. A publikum csak arra kíváncsi, hogy melyik klikk hódolt be a másiknak? Hála Szalavszky nagy művészetének a csaczi liberálisok munkapártjába, sok fáradságos puhítási munka után beütött a Treuga Dei. A megalakulásnak tehát semmi sem állott többé útjában. Meg is alakultak apr. 5-én. De nem nagyon bíztak magukban s kutya-macska féle barátságukban azért, hogy a nehezen összedrótzott liberális fazék újra széjjel ne menjen, felhozták a gyűlésre Ráth Péter ks.-od. vezérigazgatót, hogy általánosan tisztelt személyének súlyával összetartsa őket, hogy széjjel ne szaladjanak. De hát a megalakuláshoz egy kis dikció is kell, már csak a külszin miatt. Ezen sem estek kétségbe a csaczi öliberálisok, pardon! munkapártiak; elmentek a szomszédba kölcsön kérni. Kepf és Ferényi már nem igen kellettek, mert az első sikertelen megalakuláskor nem bizonyultak elég hatékonyaknak észben és szóban, csak hangban. Mutatni is muszáj valamit! Haydin volt a vármegye esze in illo tempore! talán még bírja most is; jöjjön hát ő. És eljött és kisegítette őket a bajból. Elzengte a szabadelvű párt igazolasát, mint egy valóságos Tisza-ágyú dörgött a koalíció ellen, és szapult a ezerszer egyformán elszavalt expektorációkkal a volt kormányt. A publikum, melynek elve: „le roi mort, vive le roi”, mely hűséges csatlósa minden kormánynak, falrengető éljennel tapsolt. De tartogatott Haydin egy meglepetést is a tömeg számára. Ezt azonban már tót nyelven mondotta el a gyöngébbek s a jelenlévő berendelt 15—20 gunyas paraszt kedvéért. Szerettek volna több parasztot is ott látni, de a jegyzők által becitált gazdak megtudva, hogy egy kis liberális gulyásra viszik őket, egy őri-zetlen pillanatban leszökdöstek a jegyzők kocsijáról s ellillantak. Mert a bizalom a fő hivatalos pressió nélkül.

Haydin titkon tartogatott meglepetése teljesen felvillanyozta a jelen volt zsidókat. Bemutatta a Khuen-kormányt, önmagát és a leendő jelöltet, mint Magyarországot legkatholikusabb embereit s lezsidózta a néppártot a zsidók előtt. S a zsidók ennek is tapsoltak.

A leendő jelölt személyét is ki kellett emelni! de hogyan? Haydin nem jön zavarba soha! hát személyes invektívákkal, durván nekiment a néppárti jelöltnek. Tisztes küzdelem és izlés dolga! Ha ilyen mód neki jó, patentiroz-tassa a maga és pártja részére. Nem tudom milyen fényt derít azonban a liberális jelölt jótulajdonságaira, melyeket csak az ellenjelölt lepiszkolásával lehet kiemelni. Ezért feleljen Haydin.

De Haydinnek tüntetve kiemelt katholicitásához volna egy kis szavunk. Emlékezzünk az egyházpolitikai küzdelmekre még, melyekben a vallás és egyházellenes tábor első csatáiban titáni harcot vívott Haydin s Trencsén vármegye katholicus közönségének s kath. népek méltó

megbotránkozására, pellengére állította s gúnyolta azt, ami nekünk a legszentebb, katholicus hitelveinket. Azóta lett minálunk szállóigévé a liberális ajkakon Haydin mondása: dogma ide, dogma oda! a dogmához semmi közünk! S jellemző, hogy az idő kereke fordult egy nagyot; Haydin katholicitásával tüntet; csak a Pálfordulást nem láttuk s azt tanukkal még Haydin maga sem tudná igazolni. Katholicitása tehát csak tüntetés és csúnya kortesfogás, amely csak a gyengébbeket tudja megtéveszteni. Még jellemzőbb azonban, hogy az ultraliberális és dogma-pusztító Haydin, a midőn a keresztény politika megrontására jön vendégszerepelni Csaczára, a csaczi parochián ütheti föl főhadit szállását; azon a helyen, melyet a keresztény önvédelmi politika hagyományai megszenteltek, mely keserves küzdelmekben a keresztény harcosoknak könnyeivel lett áztatva, melyeket ezek az erőszak, üldöztetés és törvénytörés fölött hullattak, azon a helyen, mely Magyarország keresztény restaurációjáért felszállott fájdalom s hájjakkal és vágyakkal van kiköveve. — Avagy az általános választói jog erősebb motivum, mint a keresztény eszme, a ker. iskola, a ker. közszellem s az agyonnyargatott népek mentése? S talán a néppárt kevesebb buzgalommal követeli, mint a milyennel most a kormány igéri az ált. választói jogot? Az a néppárt, mely léte- nek kezdetétől a választói jog kiterjesztését követelte, s az általános választói jogot jelenleg is sokkal becsületesebb formában óhajtja nyélbe ütni, mint a hogyan azt Khuen és Tisza megadni hajlandó?

Megvolt hát a nagy megalakulás és lelkes jelölés s határozatba ment egy monstre deputáció a jelöltség felajánlásával Budapestre. Állítólag önkötségi volt az utazás! Van, aki ezt elhiszi? Elnököket is választottak; alelnököket, végrehajtó bizottságot s még ehhez hasonlókat. Hogy kiket? az mellékes! Nagy vagy szürke embereket az még mellékesebb! Mert ha észre és dikciókra lesz szükségük, kölcsön kérnek újra a szomszédból, vagy talán még a néppárttól elfordult egyedeiktől is. — Nevezetes momentum, hogy a csaczi járás-bíró most sokat utazik in politicis, mintha nem tudná, hogy mi áll az 1868. évi IV. t. c. 11. §-ában, s fölcsapott a leendő jelölt kvártélycsinálójának a kerületben. Erről még beszélünk! A csaczi munkapárt kisdé játékaikhoz, majd a döntő pillanatban, a néppárt fogja szolgáltatni a kisérő zenét, melytől hogy hogyan fognak táncolni, az elválik.

A puhói kerületben Mednyánszky L. néppárti, Sípeky Sándor és Martinovics J. kormány pártiak lépnek fel.

Nagybítsén dr. Holzmann Lajos munkapárti, Baross Gyula dr. pártonkívüli Vörös László munkapárti és valószínűleg néppárti jelölt is föllép tekintettel a vidék hangulatára, sőt nemzeti-ségit is emlegetnek.

A trencsényi kerületben eddig Béla Henrik pártonkívüli lép föl. Ellene tekintettel arra, hogy a polgárság helybeli jelöltet kíván, valakit mindenestire fellepetnek, annál is inkább, mert a kerületben kevés a „szabadelvű hitvallású.” Csodálatos azonban, hogy jöllehet programbeszédre közölve volt nyomtatásban, e kijelentése kimaradt. Miért? Avagy hogy került a lapokba az Andrássyról tett nyilatkozata, amit a gyűlésen nem hallottunk? Sokféleképen magyarázzák azt. Kissé különös, hogy egy pártonkívüli Tiszát emlegeti pártonkívüliségében, holott Andrássy pártonkívüliségét kellene követnie. Avagy, ha annyira üdvös dolog Tiszát követni, miért nem lép be a kormány pártba? Eszünkbe jön a közmondás, hogy „a kecske is jóllakék, a kaposzta, de főleg a mandátum is megmaradjon.” A választók azonban határozott pártállást kívánnak, mert pártonkívüli helyi jelölt sokkal nagyobb népszerűséggel vehetné föl a „jelölt” ruháját.

Trencsén megyében élénk vita tárgyát képezi, hogy a megyei közönség nevében ki jogosult táviratokat küldözgetni. Trencsénmegye közönsége és Trencsén város közönsége minap meglepődéssel olvasta a lapokban, hogy „mely megbotránkozás-sal részvétét fejezi ki” az inzultált minisztereknek. Mi azt hisszük, hogy a megye nevében a részvétnyilatkozatokat előlegezni kissé különös. Még különösebb azonban az egész „megbotránkozás”-ban az, hogy Trencsén város táviratát a lapok szerint Karácsosy Endre intézte, a ki pedig ezidő szerint s a városi közönség tudomása szerint a városban ismeretlen.

Ha a miniszterek mindenünnen hasonló „öszinte” és „igaz” részvétben részesültek, úgy igazán részünkről is fogadják részvétünket.

A trencsénmegyei pártonkívüli (pardon munkapárti) sajtóorganun a V. L. azzal a kedves fo-

gással kedveskedik olvasóinak a néppárt rovására, hogy 3 kerület idegen egyennel van jelenleg képviselve. Ez még szép tőle, hogy efféle kortesfogást eresz meg, de persze csak a beavatlanok mennek lépre. Mert a kedves igazmondó úgylátszik elfelejti, hogy három idegen helyett ő most négyet ajánl, még pedig nemcsak idegeneket, hanem olyanokat is, a kik egy kukkot sem értenek a nép nyelvén. Pedig miféle képviselő az, a ki a választókat meg sem érti?

Ezzel úgylátszik azon „régijó liberális“ időköt kívánja vissza, midőn egyes képviselő urak nem csak hogy választóikkal nem törődtek, hanem még a kerület nevét sem tudták egyesek „nagy képességeiknél fogva“ kimondani akadozás nélkül.

Azt azonban csak a választások után fogja „őszinte“ lapársunk megmondani, hogy vajjon a választók mikép vélekedtek jelöltjeiről. Egyelőre csak az a csodálatos, hogy miért ajánlja ő a négy idegen jelöltet, mikor annyira kikérel azon képviselők ellen, akik idegen létük dacára rövid 4 év alatt többet tettek a nép s a kerületbeli érdekért, mint a szabadelvű korszakok letűnt képviselői együttvéve.

Fegyvere tehát visszafelé sült el!

Csodálatos, hogy egyesek mennyire kikérelnek a „klerikális“ néppárt ellen s ezen vádjaik milyen őszinték lehetnek a történetek után. A trencsényi jelölőgyűlésen történt, hogy a majdnem csupán a fehér, általuk annyira kifogásolt „halinák“ összetoborzott tömegében a „reverendá“-val akartak hatni a népakaratra. Klérusbeli értekezleti elnököt, küldöttsegi elnököt választottak, hogy szerintük is némi „klerikális“ elemet mutassanak föl. Celszerűnek találták hangoztatni a „pán Dekan“, sőt a táviratokban a „kegyesrendi házfőnök“ szöveget is.

Tudvalevő dolog, hogy Gyuriss népp. képviselő a március 11-iki meggyűlésen azért fejezte ki bizalmatlanságát a kormány iránt, mert nem lát garanciát arra nézve, hogy keresztény politikát fog folytatni. Sokan s sajnos papok is akadtak, a kik nevettek ezen. Hát reméljük most már kinevették magukat s gondolkodni is kezdenek, hogy Gyuriss szalmát nem csépelte. Legalább minden értelmes s gondolkodni akaró keresztény ember látja, hogy Trencsény megyében egyedül a keresztény politikát valló néppárt ellen intézik a támadásokat, hogy miért szintén csak ők és a néppárt tudhatja legjobban.

Esküdtbírósg a nyitrai törvény-széknél. Rendes esküdtel: Machacs Nándor Sasvár, Melicher Ferenc Nagylapás, Csernich Lajos Pusztá Bodog, Petrovics Vendel Vágvece, Csentes József Nyitra, Szabó Balint Vágvece, Adamis Mihály Szenicz, Fridrichovszky Imre Pöstyén, Lendvai Vince Üreg, Horváthy Imre Nyitra, Jankovics Ferenc Érsekújvár, Novák Mihály Vradist, Janik János Brezova, Schneider József Vágvece, báró Mednyánszky Imre Luka, Korányi Ferenc Nyitra, Kovács István Búdóskő, Kemár Károly Tavarnok, Tóth Lajos Magyarsoók, Kraizel András Nemetpróna, Lányi Pál Komjáth, Sárliczky József Tardoskéd, Varga György Radosna, Vagyon Árpád Szenicz, dr. Horváth Cirill Szenicz, Krajcsiovits Lajos Drahóc, Lichtenstein Ernő Verbó, Krajcsiovics József Mokriháj, Tóth László Sasvár, Kudelka Géza Felső-Attrak. — *Helyettes esküdtel:* Ádám Dezső, Szöllősy Ferenc, Andódy Péter, Arthold Emil, Feitscher Ernő, Bellák Károly, Binetter Fülöp, Morton József, Novotny Vilmos, Pecs Ferenc. Valamennyien Nyitráról. Jelen szolgálati lajstrom az 1897. évi XXXIII. tc. 19. §-a értelmében megtartott sorsolás eredménye alapján még pedig a sorsolás rendje szerint állítottatott össze, az 1910. év II. szolgálati időszakára.

Politikai tolerancia. A Tr.-Lapokban olvassuk: Hogy Trencsényvármegyében, jelesen pedig Trencsény városában nincs meg a kellő politikai türelem s nem uralkodik a különféle, egymással teljesen ellentétes politikai nézeteknek kellő respektálása s gyöngéd méltánylása, azt csak holmi tökélet utótt politikai idiota állíthatja. A mult ecúrtörtői képviselőjelölés alkalmából Misz Rezső esperes plebanos, a ker. soc. párt elnöke, merő toleranciából s következetességből ott szerepelt, mint a volt trencsényi, alkotmánypártinak megválasztott, de most már pártönkivüli képviselőnek, illetve képviselőjelöltnek meghívására kijelölt küldöttsegi elnöke. A nemzeti munkapárt első megyei exponense gyanánt szereplő új főispán úr toleránsan beleegyezett, hogy a nemzeti munkapárti, jelesen kidicsért program éppen a megye központjában mellőztessék és a pártönkivüli, szintelen program diadalt arasson. *A mindenkor kormány-nyulat huzni nem akaró helybeli kollégánk (a Vágvegyi Lap.-Szerk.) az ellenzékeskedő (?)*

Budapesti Hirlapot ajánlja *buzgón*, hogy minden jóra való hazafi abból „merítsen lelkesedést.“ Páris megér egy misét — mondta IV. Henrik, A Budapesti Hirlap is megér egy — trencsényi mandátumot, de ezt már nem mondja Béla Henrik!

Birtokeladás. A báni járásban levő és mintegy 7500 kat. hold kiterjedésű gróf d'Harcourt szül. Sina Iphigenia bárónő tulajdonát képezett uradalmakat a *Földbirtok és Telebank* részvénytársaság budapesti cég megvette s azokat nagyban és kicsinyben további eladás alá bocsátotta. Az eladást a járási viszonyokkal ismerős egyének intézik. Bővebb felvilágosítást ad dr. *Wranovich* Béla báni ügyvéd a gróf d'Harcourt uradalom ügyésze.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon igen tisztelt barátainknak és ismerőseinknek, kik bold. felejtethetetlen jó apánk Babóthy Marton temetésén megjelenő szívesek voltak s ez által fájdalomukat enyhítették, s jól eső részvétükkel felkerestek, ez uton hálás köszönetet mond

Nyitrán, 1910. apr. hó 14-én

Babóthy Olivér és családja.

Urinők otthona. Olvasó közönségünk figyelmébe ajánljuk a katolikus háziasszonyok országos szövetsége által fenntartott „Urinők Otthonát“ Budapest, IV. ker. Váci-utca 18. mint pensiót. Nyugodt, uri otthon igénylő hölgyeknek rövidebb hosszabb ideig való tartózkodásra különösen alkalmas. A pensió a város közepén a belvárosban fekszik, mindegyik igényt kielégíti. Az utcai szobákban a teljes ellátás, fűtés, világítás, kiszolgálás, telefon és lifthasználat napi 10 korona, az udvari szobákban napi 7 korona. Egy hónapig terjedő időre megegyezés szerint. Levélbeli megkeresések a Katolikus Háziasszonyok Szövetségének Igazgatónövéhez, Budapest, IV. Váci-utca 17. alá intézendők.

Vasárnapi munkaszünet. Hiába, még mindig akadnak olyanok, akik nem respektálják a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényt. F. hó 10-én a rendőrség Schönfeld Paula plebániatituli varrónőt csípte rajta, hogy varrodájában délelőtt több varrólással dolgoztatott.

A rokkant- és nyugdíj-egylet közgyűlése. A 122. nyitrai fiókpenztár április 3-án a ker. szociális egyesületben tartotta rendes évi közgyűlést. *Jakobovich* Sándor alelnök a mai társadalom szomorú sorsának legfőbb okát a rossz nevelésben látván, tanulságos és szívhez szóló szavakkal szól a házi nevelés szükségességéről. Csak a jó nevelés biztosíthat a társadalomnak kívánt az alsóbb osztályokban oly egyéneket, kik sorsukkal törődnek, jöletüket előmozdítani törek-szenek s oly intézményeket, mint a rokkant- és nyugdíj-egylet megbecsülve fölkarolják s ezáltal úgy maguknak, mint ezer és ezer másnak az el-zülles helyett öreg napjaikra is biztos megélhe-tést szereznek. A gyűlést megnyitottanak nyilvá-nítja. Dr. *Kasza* János titkár az egyület ismer-tetve a fiókpenztár évi eredményét vázolta. Az egész országban működő egylet nagy sikereiről számok beszélnék. 100 ezernél több rendes fizető tagja van, 291 fiókpenztára. Rokkantság segélyekre az utolsó évben 669,095 koronát utalt ki, azonkívül 13145 koronát árvának és özvegyeknek. A va-gyona, dacára annak, hogy a rokkantok száma (most 669) évről évre kétszereződik, 1906-tól kezdve már egy-egy millióval emelkedik évenként; most 5 millió korona.

Az egylet örömmel tölt el mindenkit, a ki a társadalmi jölet iránt érzékkel bír, ha meggon-dolja, hogy ez intézmény a munkásosztály alko-tása; melynek erejében, tudatában és komolysá-gában ma is kevesen bíznak még, hogy ezen intézményben megszűnnek a társadalmi osztályok uralomfalai, az intelligencia és a munkásosztály kezet fogva együtt munkálkodik, s hogy ezen egylet oly sikerült, mindazt az eredmény mutatja. A nyitrai fiók taglétszáma 400. Az év folyamán 8 választmányi, egy közgyűlést s 48 befizetési napot tartott. Az újságok, plakátok, helyi egyesü-letek révén minden módot fölhasznált az egylet terjesztésével. *Kívánatos volna, hogy a tagok gyer-mekeiket (14 évtől) feleségeiket s a munkaadók ina-saikat és segédeiket az egyletbe beírassák.* A szociális egyesület tagjai pedig, kik az intézményt Nyitrán meghonosították, állandóan buzgón terjesztői legye-nek. *Belák* József tüzetesen beszámol a fiókpenz-tár mult évi bevételéről. A fölmentvény megadása után a választmány kiegészítését eszközölte a közgyűlés. Ellenőröknek Bóna Károly és Spatyina István, vál. tagoknak Marischler József, Javorov-szky István és Zsamborszky Károly, póttagoknak Simek Antal, Temák Gyula és Varga István vá-lasztattak meg. A közgyűlés végül megválasztotta

az április 24-én tartandó központi gyűlésre menő kiküldöttjeit. Juhari Károly és Bóna Károly tago-akat. Az elnök záró szavai után a közgyűlés vé-get ért.

Művészet a kirakatban. A napról-napra fokozódó verseny a kereskedelem, arra készlet néhány külföldi kereskedőt, hogy úgy üzletében, mint kirakataiban ne sablonos, hanem művészi izlésű elrendezéssel állítsa ki áruit. Nálunk Lőw Sándor ékszerész Budapest VIII. József-körut 81. volt az első, ki észrevette a haladó kor köve-telményeit s minden hasonló szakmát megelőzve, ő rendezte be üzletét és kirakatát a magyar ék-szer- és ótvösműipar olyan remekeivel, amelyek méltán beillenek bármely párisi üzletbe. Hogy e kiváló izlésű ékszerész az idegeneknek és a vidéknek is bemutatthassa a magyar ipar e mű-vészi produktumait, az internationalis jellegű Trencsény-Teplic furdón fióküzletet rendezett be, amely valóságos látványosságba megy és valószí-nűleg első kiviteli forrása lesz a magyar ékszer-iparnak.

Betörés. Valami jómadár f. hó 9-én dél-előtt kifeszítette özv. Molnár Józsefné, plebániatituli lakosnő hónapos szobájának ajtaját és a szobából, melyben egy kórházi orvos lakik, több ruhadarabot elemelt. A rendőrség az ismeretlen tolvaj személyének kiderítése végett nyomozást indított, de a betörő mindezeig nem került meg.

Rosszul mérik a húst. Uharcsek Pálné f. hó 9-én reggel 77 deka marhahúst vett Goldstein mészárosnál. Feltűnt neki az adag ki-csiny volta, azért a húst a városi mérleg felül-mérszálltatta. Kitért, hogy a 77 dekából éppen 17 deka hiányzik. Az asszony egy readórt kíséreté-ben visszavitte a húst a mészárszékre. A mészá-rossal azzal vágta ki magát, hogy az asszony téve-désből nyúlt a fél kilo hús után, mert az más vevőnek volt szánva. A mészárszékre akkoriban tényleg többen is megfordultak, nincs kizárva, hogy a mészárosnak igaza lehetett. Az asszony különben sem károsult, mert pénzt visszakapta. Azért még sem árt, ha a közönség a jövőben ha-sonlóképp cselekszik, mert könnyen megeshetik, hogy drága pénzen rosszul mért portékához jut.

Szerencsétlenül járt vizszallító. Nagy Miklós gerenceséri napszámos f. hó 6-án szekerén egy hordóban vizet szállított a zsidó temetőben levő építkezéshez. Szekerét, melyen kivüle még Segyik Gyula és Luprich Katalin is ültek, a temető melletti lejtőn szabadon eresztette, minek következtében a szekér felborult. Nagy Miklós a szekér alá került és a vízzel telt hordó a gyomrára esett. Segyik Gyula és Luprich Katalin a veszély pillanatában leugrottak a szekérről. Nagy még egy óra hosszat dolgozott, aztán ha-zament Gerecsérré. F. hó 7-én délután 2 órakor a hordó okozta belső sérülés következtében meghalt.

Erőszakoskodó hivatalos vendég. Knyazsiczky József napszámos f. hó 11-én dél-előtt ittas állapotban erőszakkal akart bejutni Majtán Lászlóné zsák-utcai lakosnő szobájába. Mivel az asszony őt ebbeli szándékában a szom-szédok segítségével megakadályozta, bevérte abla-kait. E szokatlan elégtételszerzés miatt Knyazsiczkyt a rendőrség felelősségre vonta.

Az ablakon át. Kenczler Lipót szücs-mester régóta tapasztalta, hogy kasszáját valaki állandóan dezmálja. F. hó 9-én véletlenül rájött, hogy a házi szarka nem más, mint tanonca, Ha-rangozó Gábor. A fiú az ablakon mászott a szo-bába, melyben Kenczler pénztét tartja. A szücs a fiút ép akkor csípte rajta a lopásán, mikor a pénzt a zsebébe dugdosta. A fiú tettét bevallotta. Azt is elmondta, hogy már kétszer tette meg az utat az ablakon és gazdáját mindössze 36 korona erejéig megkárosította.

Betöréses lopás. Komáromi József pék-segéd Nagysurányban a napokban két rendbeli betöréses lopást követett el, azután megszökött. A surányi csendőrség körözvényt adott ki a tol-vaj péksegéd ellen.

Korcsmai idill. F. hó 10-én táncmu-ltság volt a Rákóczi-uti Schlesinger-féle korcs-mában. A lebut régi idők óta a züllött alakok állandó tanyája. E kétes hírű egyéneket a korcs-máros mulatságok alkalmával is kénytelen meg-tűrni helyiségeiben. Ennek tudható be, hogy a korcsmárosnak gyakran gyűlik meg a baja a rend-őrséggel. A vasárnapi táncmultság sem folyt le rendőri beavatkozás nélkül, mert a multság he-vében Szivák János úgy képen vágta Majtán Fe-rencet, hogy majd beleszédült. Hogy a pofozkodás általános verekedéssé ne fajuljon, a rendőrök ki-vezették a duhajkodó Szivák Jánost.

„Kelengye-kiegészítés.” Kálmánczai Rózi cselédlánynak hiányos lehet a kelengyéje, mert egyik-másik szolgálatadójától meg nem engedett módon iparkodott azt kiegészíteni. Januárban Weisz Károlynétól egy vánkost eltüntetett, melyet egyik pusztageri rokonánál helyezett el, f. hó 8-án pedig Szlamka Mihálynétól szintén egy vánkost lopott. Ezt azonban már nem vihette Pusztagerire, mert a lopáson rajtaesték.

Irodalom.

Örökimádás cím alatt Hoós János nyug. áll. tan. képezdei zenetanár egyházi zeneművet adott ki. A mű megírásánál szigorúan ragaszkodott az egyházi népének követelményéhez úgy a dallam-szerkesztés, mint az orgonakíséret tekintetében.

A legmagasabb hang a dallamokban „e” míg a legalsó „c”-nél mélyebbre nem halad; ennél fogva felnőttek és gyermekek minden megerőltetés nélkül énekelhetik.

Az orgona-kíséret egyszerű, tiszta akkordokból van szerkesztve, gondosan kerül az értelem zavaró disszonantiákat.

Mult évben jelent meg a szerzőnek „Mária Ország” című 27 Mária éneke, a mely diadallal járta be az egész országot.

Egy év alatt eszerint 57 énekkel gyarapította az egyházi zeneirodalmat. — Tekintve továbbá pár év előtt „Sirova vigadó nóták” cím alatt megjelent 42, s az e hónapban sajtó alá kerülő 21 magyar dalát, megjelent dalai és énekeinek száma: 120.

„Örökimádás” ára 5 kor.—
„Mária Ország” „ 5 kor.—

Az összegnek postautalványon való beküldése ellenében a zeneművet bérmentve küldik meg. Megrendelhető a szerzőnél, *Temesvár*, Gyár- város.

A „Mária-Kongregáció” (szerkeszti P. Bús Jakab S. I.) III. évf. 7. számának tartalma:

A magyar szent korona ünnepe Rómában. — Vért izzad az Úr. (Költemény.) R. — Gondoljunk Krisztus kínszenvedésére. — A kereszt alatt. (Költemény.) X. — A híres Pietà-szobor és jelentősége. — Szent József tisztelete. Tomcsányi Lajos. — Igaz baráti szeretet Klett István. — A pápa Zichy Nándor grófnak. Tomcsányi Lajos S. I. — A párbajozás gyakorlati szempontból. X. — P. Molnár László S. I. — Hírek a Kongregációból: Budapest. — Eperjes. — Győr. — Kalocsa. — Kézdivásárhely. — Komáromfűss. — Székesfehérvár. — Telefon.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mária u. 25. Előfizetési ára egy évre 2 korona. — A kitűnő folyóiratot, mely főképp a Kongregáció tagjainak nélkülözhetetlen, a legmelegebben ajánljuk olvasóinknak.

**VEREBÉLY GÉZA
URI ÉS NŐI DIVATÁRÚHÁZA
NYITRA, TÓTH VILMOS-U.**

**Tavaszi
ujdonságok
az összes
férfi és női cikkekben.**

Túlfizetés kizárva!
Legjutányosabb szigorúan
szabott árak! 37. 5-6.

Maradék vásár mesés
olcsó árakban.

Jó házból való 3-4 közép-
iskolát végzett fiatalember
gyakornoknak felvétetik.

**Gróf Esterházy Ferencz
pezsgőgyára Tata.**

Forgalomba hozza az 1906-iki

Lakodalmas (édeses) }
Áldomás (savanykás) } **jegyű pezsgőit,**
Billikom (száraz) }

melyeket kizárólag az uradalom
somlói, neszemlyi, devecseri,
baji, tatai, bánhidai szőlőiben

champagne szerűen szüretelt boraiból teljesen francia
módon készített és kiválóan jók.

Nyitrán kapható: Csernyák István Fia cég üzletében.
Vezérképviselő: KOLB LAJOS, Budapest, Barcsay-utca 6.

**Akinek fájós lába van
és mégis kényelmes,
jó és szép formájú divatos cipőt**

akar viselni, az forduljon
Szöke Antal

ortopéd- és műcipészhez
Nyitra, Tóth Vilmos-u. 21.
(Stefkovits-féle házban)
és tegyen próbarendelést.

Csizmák, vadász-cipők angol és amerikai szabás szerint a legdivatosabbak és szakavatottan készíttetnek. Különböző cipő-krémek állandóan raktáron tartatnak. Cipőfelsőrészek mérték szerint a legszebb és legdivatosabb kivitelben készíttetnek.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász
Nyitrán, Tóth Vilmos-utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő higiénikusan berendezett

**díszes úri és női
fodrász-termét.**

Végez és raktáron tart mindennemű e szakmába vágó úri és női hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, loknikat, frufukat, egész és félpárokákat, hajfonatokat minden színben, női fésülést, haj- és szakálfestést, ugyszintén tyúkszemvágást jutányos áron. 129. 31-52.

Vesz vágott és kifésült hajjat.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.
Minden előfizető a kiszolgáláshoz szükséges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt, szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.
Hajfestékek mindenféle színben állandóan raktáron tartatnak.

Szolid és pontos kiszolgálás!

HIRDETÉSEK

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE” számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrán, Huszár István úr könyv- és papirkereskedésében, ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat, cimadákat, biretumokat, mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb árakon.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

2. 15-52.

250/1910. szám.

Árverési hirdetés.

Kis-Lapás község előjárósága ezennel közhírré teszi, hogy a község

vadászati joga

1910. évi augusztus hó 1-től számítva 6 egymásután következő évekre Kislapáson a községi bíró házában 1910. évi április hó 23. napjának d. u. 3 órájkor megtartandó nyilvános árverésen bére adatik. — Árverési feltételek a nagyemőkei körjegyzőnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kislapáson, 1910. évi április hó 10.

52. 1-1.

Az előjáróság.

Az 1896-iki ezredéves, az 1897-iki és az 1900-iki párisi világiállításon kitüntetve.

Magyar királyi országos központi minta-pince aszú, szamorodni csemege, asztali kitűnő minőségű

palack borok kaphatók:
Pécs Ede fűszerkereskedő és szőlőbirtokosnál **Nyitrán.**

Tokaji aszú	frt	2.50
Tokaji „	„	1.25
Tokaji szamorodni édes	„	1.70
Tokaji mászás édes	„	1.60
Tokaji szamorodni	„	1.00

Leányka bor fehér	frt	1.00
Grinádi „	„	— .75
Neszmélyi „	„	— .85
Villányi „ vörös	„	— .75
Szegzárdi „	„	— .75
Chateau Palugyai „	„	1.40

Zoborhegyi:

Burgundi vörös	frt	— .65
Arany göhér fehér	„	— .55
Zobor gyöngye	„	— .55
Zobor ujhegyi	„	— .45

128. 30—52.

HROMY ANTAL

okl. kőműves-mester
és építési vállalkozó

NYITRÁN, III., UJ-UTCA.

Elvállal minden az építészeti és kőműves-szakmába vágó kisebb és nagyobb munkát úgy helyben mint vidéken; hidak építését a legújabb módszer szerint; beton és vasbeton-munkát és hidakat.

Költségvetéssel és tervekkel készséggel szolgálhat.

6. 15-24.

Képviselő-ügynököt

keresünk Nyitrán, egész vármegyére kiterjedőleg, a ki mellékfoglalkozásként rendkívül kedvező jelző- és váltóhitelek-kölcsönök közvetítésével, célirányunknak megfelelő eljárás mellett eredményt s evvel járó szép jövedelmet érhetne el. — Jelentkezőknek kimerítő felvilágosítással szolgálunk.

Pozsonyi Jelzálog Hitei és Pénzügyi Intézet.

50. 8-8.

Telefon szám: 146.

TELEFON**Poór-féle cukrászdában!**

Nyitrán, Bottyán-utca 4.
Galgócon, Erzsébet-u. 7.

Házilag készült **befőttek, cukrozott gyümölcsök.** Naponta friss készítésű **vajas és dessert sütemények,** friss Gerbaud. — Ugyanott szebbnél-szebb **bonbonierek, Gerbaud, Lindt és Gala Peter-féle csokoládék, desszertek és mindenféle cukor különlegességek** nagy választékban s ami a fő **igen olcsón beszerezhetők pontos kiszolgálás mellett.**

Ünnepi kalácsok, torták mindenkor megrendelhetők és kívánatra házhoz is szállítanak.

171. 21—52.

Figyelmeztetés!

Felhívjuk a n. é. közönség figyelmét az intézetünkben létező **takarék biztosító** osztályra. Egy korona és csekély pótdíj heti befizetése ellenében, megélés esetén, a 15-ik év végén 1000 koronát fizet ki a nyitrai népbank. Ha pedig a befizető bármikor elhal törvényes örökösei, vagy az általa kijelölt kedvezményezett, 1000 koronát kap a haláleset igazolása után 30 napon belül. A jegyezhető legesekélyebb befizetés hetenkint 1 korona a legnagyobb hetenkint 50 korona. — E befizetések alapján az intézet kölcsönöket is folyósít. — Részletes felvilágosítások az intézetben kaphatók

Üzlet szerzők kerestetnek!**Nyitrai Népbank r.-társaság.****BUTOROK**

a legolcsóbban kaphatók csak

VAJDA J.

butorkereskedőnél

NYITRA, PÁRUTCA 22 SZ.**50 hálószoba, 40 ebédlő,****15-20 salon berendezés.**

Uri szobák és vendég-szobák

mindennemű styl- és minőség-

ben állandóan raktáron vannak.

Száraz anyagból, kitűnő**iparosok által készített**

mahagoni-, palisander-, köris-,

cseresznye-, dió-, tölgy és szilfa

BUTORAIM

legegyszerűbbtől a legfinomabb

kivitelig, jó ízléssel készülnek.

Mindennemű réz-, nikkell- és vasbutor. — Veranda- és kerti-butorok.

Iroda-, előszoba- és konyhaberendezések.**Saját kárpitos-műhelyem, ahol legmodernebb kárpitos****és díszítési munkák szakszerűen s ízlésesen készülnek.**

Mint ahogy t. vevőimnek jó árút, nagy választékot

a legjutányosabb árak mellett nyújtok, tisztelet-

tel kérem a n. é. butorvásárló közönséget, hogy

b. rendeléseivel hozzám fordulni szíveskedjék.

VAJDA J.
butorkereskedő.

11. 8—24

Kitüntetve az „ORSZÁGOS IPAREGYESÜLET” nagy ezüst érmével és dícsérő oklevelével 1903.

SULGÁN ANDRÁS DIVATCIPÉSZ ÉS BÖRKERESKEDŐ**NYITRÁN, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 7. SZÁM.**

A n. é. közönség figyelmét bátor vagyok felhívni az üzletemben kiállított saját készítésű, elsőrendű cipő gyártmányaimra. — Dacára a most mindenütt uralkodó drágaságnak, nagyban végzett bevásárlásaim folytán abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy elsőrendű

férfi divat cipőket 14 koronától 18 koronáig**női divat cipőket 12 koronától 18 koronáig**

szállíthatok. — A n. é. közönség szíves pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

Telefon szám: 144.

184 11—0.

Sulgán Andás,
divat cipész és borkereskedő.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.